

gjældende Vedtægt. Den positive Ret staaer derimod paa de private Godser. Der have Godseierne, naar Eteberne blive fæstledige, en ubetinget Ret til at sælge uden et saadant Baand, og man maa altsaa søge at gribe Leiligheden til ved de enkelte Godser, paa hvilke der ligger et Baand, som Lovgivningen skal løse, som Betingelse at indskyde dette Hensyn til Fæsternes Lærv. Man har vel mod sig den hidtil gjældende Praxis, idet en saadan Betingelse, at der skulde tages fortrinligt Hensyn til de hidtilværende Fæsternes Efterladte i Tilfælde af Fæstledighed, ikke gjør sig gjældende, og har ikke gjort sig gjældende i de Bevillinger, der gennem Justitsministeriet gives af H. Majestæt til at afhænde Fæstegodset fra Lehn, Stamhuse v. s. v. Der er kun et Tilfælde, hvor et saadant Hensyn idetmindste i de seneste Aar nødvendig har maattet komme frem og komme under Overveelse, og det er det Tilfælde, hvori den ærede Justitsminister nylig udtalte, at der maatte indtræde et saadant Hensyn, hvilket Hensyn han syntes maatte faae en Plads i denne Lov. Det er nemlig det Tilfælde, hvor der allerede i de bestaaende Lehnsbreve og Erectionsbreve er taget et bestemt Hensyn til Fæsternes Efterladte ogsaa ved Bortfæstningen. Det er altsaa den Vanffelighed, der her foreligger; der forekommer mig at være et aldeles berettiget Billighedshensyn, et Billighedshensyn, som jeg har den fuldkomne Overbeviisning om i de allerfleste Tilfælde af sig selv vil blive taget, idet de Lehnbesiddere og Majoratsbesiddere, der ved denne Lov, hvis den udkommer, ville faae Ret til at sælge, vistnok ville tage det af sig selv; men det er mig ikke tilfredsstillende. Naar man giver en Lov, er det ikke nok at sige, at den vil blive vel anvendt; Loven maa være saaledes, at Ligheden ved selve Loven er tilfede. Det er den ene Side; den anden Side har jeg allerede omtalt, at den positive Ret for alle private Godser og den hidtil gjældende Vedtægt og Bevillingsret, der vil blive bestaaende, hvis Loven ikke udkommer, ikke indeholder dette Hensyn. Det er derfor et meget vanffeligt Punkt, for mig idetmindste og for dem, der maatte tænke som jeg tænker. Det andet Afstemningspunkt

skal jeg derfor gaae over og ikke videre udtale mig om. Jeg troer, der maa tilveiebringes en Forbindelse mellem disse Punkter, der saa kunde tjene til at lette Afgjørelsen med Hensyn til det første Punkt. Jeg kan ikke forsoner mig med den Tanke, at saalænge et Majorat er et Majorat — thi noget Andet er det, naar vi i Genhold til Grundlovens § 98 allodificere — da Noget af det, som erkjendes for at være Majoratets Substant, skal gaae bort fra det og overgives til den temporære Besidder, fordi der i hans Tid foregaaer en Forandring med den Maade, hvorpaa Formuen er anbragt, idet den gaaer over fra at være anbragt i Fæstgødjet til at anbringes i Capitaler. Dette forekommer mig at være Uret, og det er et bestemt Afdrag fra Majoratets Substant, naar man siger, at der skal gives de Lehns- eller Majoratsbesiddere, i hvis Tid Afhandelen skeer, 10 pCt. af den mindste Kjøbsum af det, der er erkjendt for at være det Mindste, hvortil Fæstegødsets Værdi kan anslaaes. Naar man siger: ja, men Vedkommende have stor Uleilighed, stort Besvær og store Bekostninger for, at hele denne Operation kan komme istand, saa erkjender jeg det fuldtvel; men til at holde dem skadesløse herfor, er der en anden stempel ligesvem Wei, og det er den, at man kan godtgjøre dem Omkostningerne, og endogsaa, om man vil, fastsætte, at et vist Provisionsgebyr for den udførte Handel skal, naar den er documenteret for Justitsministeriet, tilfalde dem. Men jeg kan ikke erkjende Rigtigheden af de Argumenterne der her ere anførte; idetmindste maatte det være begrundet anderledes. Jeg maa nemlig, saaledes som Forslaget nu foreligger, da det ikke er motiveret anderledes, holde mig til de Motiver, der af Udvalgets Fleertal ere anførte for en saadan Begunstigelse, en Begunstigelse, der i Forbigaaende sagt, har den hidtil gjældende Praxis for sig — jeg veed meget godt, at i de hidtil udgivne Bevillinger tilstaaes der Lehnbesidderne noget Saadant — jeg siger, jeg holder mig til det; der er gjort gjældende for det, og i saa Henseende er der kun sagt, at Lehnbesidderen ellers kan lide Tab. Men det maa jeg paa det Allerbestemteste paastaae, at denne Argumentation grunder sig paa en mathematisk Mis-